

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1938 kl. 3 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckta motioner, II: 149, angående portofrihet för deklarations- eller uppgiftsförsändelser, föranledda av beslut av offentlig myndighet, och II: 337, angående portofrihet vid insändande till taxeringsmyndighet av självdeklaration.

I en inom andra kammaren väckt och till dess tredje tillfälliga utskott hän- **Motionerna.**
visad motion, nr 149, har herr *Andersson* i Vigelsbo hemställt, att riksdagen för sin del måtte besluta att alla slags deklarations- eller uppgiftsförsändelser föranledda av beslut av offentlig myndighet måtte av den uppgiftsskyldige få avsändas portofritt och utan kostnader för den uppgiftsskyldige.

I en likaledes inom andra kammaren väckt och till tredje tillfälliga utskottet hänvisad motion, nr 337, har vidare herr *Magnusson* i Tumhult m. fl. hemställt, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för portofrihet vid ingivandet av i motionen angivna deklarationer samt att Kungl. Maj:t efter vederbörlig utredning ville vidtaga erforderliga åtgärder i denna riktning. I motionen hava såsom föremål för den begärda portofriheten föreslagits självdeklarationer och andra uppgifter enligt taxeringsförordningen, exempelvis arbetsgivares uppgifter om anställdas inkomst, vilka avlämnas antingen årligen vid tiden före och omkring den 15 februari eller ock vid allmän fastighetstaxering.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttranden *dels* över motionen **Yttranden.**
nr 149 från generalpoststyrelsen, statskontoret och statistiska centralbyrån samt från länsstyrelserna i Kronobergs, Västmanlands och Västerbottens län och *dels* över motionen nr 337 från generalpoststyrelsen och statskontoret samt nämnda tre länsstyrelser.

Det huvudsakliga innehållet i sagda yttranden, i vilka de båda motionerna i viss utsträckning upptagits till gemensam behandling, finnes sammanfört i bilaga till detta utlåtande.

Såsom av nämnda bilaga framgår, hava generalpoststyrelsen och statskontoret icke ansett sig böra tillstyrka bifall till någon av de föreliggande motionerna.

Statistiska centralbyrån har för sin del icke framställt något bestämt yrkande. Efter en redogörelse för olika jordbruksstatistiska undersökningar, som krävt insändande av uppgifter från ett stort antal enskilda personer, har detta äm-

betsverk emellertid uttalat, att, för den händelse undersökningar av ifrågasatt slag i framtiden komme att upprepas i samma utsträckning som hittills eller kanske i ännu större utsträckning, det säkerligen förr eller senare torde bliva nödvändigt, att frågan om organisationen vid insamlingen av dylika uppgifter över huvudtaget upptoges till prövning.

De hörda länsstyrelserna hava, med avstyrkande i princip av motionen nr 149, med olika begränsningar förordat införandet av portofrihet, varom i motionen nr 337 sägs.

Utskottet. Förevarande båda motioner stå i sådant samband med varandra, att utskottet — i likhet med vissa av de hörda myndigheterna — funnit det lämpligt att upptaga motionerna till behandling i ett sammanhang. Båda motionerna hava till syfte att, genom portofrihet, bereda lättnad för den enskilde vid fullgörandet av uppgiftsskyldighet i det allmännas tjänst. Medan den senare motionen, nr 337, därvid tager fasta på en viss, mindre omfattande sida av detta spörsmål, nämligen frågan om frankeringsfrihet för skattedeklarationer och därmed likartade uppgifter, har den förra motionen, nr 149, en vidare syftning och upptager frågan om avgiftsfri postbefordran även av andra slags försändelser till det allmänna, exempelvis i vad avser uppgifter till offentlig statistik.

Utskottet står icke främmande för den uppfattning, som måste anses hava legat till grund för ifrågasatt båda motioner och som kommit till tydligt uttryck i motionen nr 149, nämligen att bestyren med avgivandet av olika slag av deklarationer och uppgifter till stat och kommun för den svenska allmänheten med åren blivit alltmer omfattande. Utskottet behjärtar därför motionernas huvudsyfte att för den enskilde underlätta fullgörandet av de medborgerliga uppgifter, som i motionerna avses.

Utskottet är emellertid för sin del icke övertygat, att den i motionerna ifrågasatta portofriheten i någon avsevärd mån skulle kunna tjäna angivna ändamål. Även om portofrihet infördes, skulle de kostnader, som äro förenade med de uppgiftspliktigas besvär, ändock kvarstå. Skyldigheten att för ifrågasatt uppgiftsförsändelser bestrida portoutgifter kan visserligen, såsom i en del yttranden framhållits, trots de ringa belopp varom här i allmänhet är fråga — i betraktande av att hithörande uppgifter som regel vid risk av bötesstraff eller annan påföljd avkrävas den enskilde medborgaren — hos den uppgiftsskyldige förmodas väcka en viss känsla av olust. Med hänsyn till detta förhållande skulle också ett genomförande av i motionerna påyrkade åtgärder antagligen komma att av allmänheten hälsas med tillfredsställelse. Å andra sidan skulle en reform i ifrågasatt riktning måhända i viss mån komma att motverka de nu såväl i städerna som på landet märkbara tendenserna till upprättande i olika former av rådfrågnings- och uppsamlingscentraler för avgivande av självdeklarationer m. m. och på sådant sätt i längden medföra mindre fördelaktiga verkningar även för den enskilde. Troligt är även, att portofriheten icke skulle kunna genomföras på annat sätt än att allmänheten, för att begagna sig därav, ålades

att använda kuvert av bestämt slag eller eljest besvärades med iakttagande av särskilda formaliteter.

Även om man bortser från ovan anförda betänkligheter, kan emellertid införandet av frankeringsfrihet av i någon av motionerna ifrågasatt art icke bli mera än en åtgärd av ganska underordnad betydelse, när det gäller att för den enskilde underlätta fullgörandet av uppgiftsskyldighet, varom i motionerna sägs. Utskottet ifrågasätter, om icke motionernas huvudsyfte skulle vara bättre betjänt med, bland annat, åtgärder, vilka — på sätt antytts exempelvis i statistiska centralbyråns förut omförmälda yttrande — syfta till att i hela dess vidd lösa frågan om en rationell organisation vid uppsamlandet av hithörande uppgifter.

Beträffande de ekonomiska konsekvenserna av ett införande av ifrågasatt portofrihet vill utskottet hänvisa till att generalpoststyrelsen i sitt i ämnet avgivna yttrande gjort gällande, *dels* att dessa konsekvenser vid bifall till motionen nr 149 vore omöjliga att överblicka, och *dels* att kommunerna vid bifall till motionen nr 337 komme att belastas med kostnader till ganska avsevärda belopp.

Utskottet anser sig slutligen, i likhet med de hörda myndigheterna, böra påpeka, att motionen nr 149 icke närmare avgränsar området för ifrågasatt portofrihet. Icke heller i motionen nr 337 hava fullt klara gränslinjer kunnat uppdragas för den föreslagna frankeringsfrihetens tillämplighetsområde. Såsom i det föregående berörts, har också denna motion av länsstyrelserna tillstyrkts med olika begränsningar. I anslutning till det nu anförda vill utskottet framhålla, att det i alla händelser komme att bli förenat med svårigheter att finna den ur samtliga berättigade synpunkter lämpligaste avgränsningen av tillämplighetsområdet för en något så när omfattande frankeringsfrihet.

Med hänsyn till härovan anförda omständigheter anser sig utskottet icke kunna instämma i något av de yrkanden, som i motionerna framställts.

Utskottet hemställer därför,

1) att motionen II:149 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda; samt

2) att motionen II:337 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1938.

På utskottets vägnar:

C. G. TENGSTRÖM.

Närvarande: herrar *Tengström*, *Janson* i Frändesta, *Lindén*, *Akerström*, *Andersson* i Vigelsbo och *Magnusson* i Tumhult, fröken *Öberg* samt herrar *Johansson* i Norrfors och *Lindberg* i Stockholm.

Bilaga.

YTTRAN DEN

över de inom andra kammaren väckta motionerna nr 149 och 337.

GENERALPOSTSTYRELSEN.

Båda motionerna.

Med undantag för några särskilda fall skall avgift alltid utgå för postförsändelser. Avgiften skall i allmänhet erläggas av avsändaren vid försändelsens avlämnande till postbehandling, såvida fråga icke är om tjänsteförsändelser. Kungl. Maj:t kan emellertid för visst fall befria avsändaren från skyldigheten att erlägga postavgiften, vilken då betalas av adressaten. Åtnjuter denne tjänstebrevsrätt för sin avgående post, kan avgiften för ankommen ofrankerad försändelse erläggas på samma sätt som avgifterna för den avgående posten d.v.s. inräknas i den ersättning, som skall utgå till postverket enligt tjänstebrevsförordningen den 5 mars 1920 (nr 130). I vissa fall har emellertid det förfarandet tillämpats, att mottagaren ålagts lösa dylik försändelse mot enkelt porto utan användande av tjänstebrevsrätten. Så är förhållandet beträffande vissa försändelser till exempelvis militära myndigheter, generaltullstyrelsens statistiska avdelning och offentlig arbetsförmedlingsanstalt.

I flertalet av de hittills medgivna fallen komma avgifterna emellertid att belasta tjänstebrevsanslaget, när försändelsernas mottagare är tjänstebrevsberättigad. I samband med frågan om förhöjning av detta anslag har i statsverkspropositionen till 1932 års riksdag lämnats redogörelse för en verkställd utredning angående tjänstebrevsrätten. Såväl i propositionen som i statsutskottets utlåtande framhölls att sparsamhet borde iakttagas i fråga om tjänstebrevsrättens användning. Med hänsyn härtill avslogos enligt kungl. brev till generalpoststyrelsen den 30 juni 1932 icke blott ett 40-tal framställningar om tjänstebrevsrätt utan även flera framställningar om frankeringsfrihet. Så avslogos bl. a. framställningar om frankeringsfrihet för vissa försändelser till arméfördelningschefer m.fl. militära myndigheter, sjökarteverket, tvångsarbetsanstalten i Karlskrona, kustsanatoriet Apelviken, statens centrala frökontrollanstalt samt för inbetalningar av försäkringsavgifter å riksförsäkringsanstaltens postgiro-konto.

I den ena av de nu föreliggande motionerna, nr 149, föreslås frankeringsfrihet för "alla slags deklara-tions- eller uppgiftsförsändelser föranledda av beslut av offentlig myndighet". Förslaget är så allmänt hållet, att man näppe-ligen kan bedöma dess räckvidd. Säkerligen komme på många håll att uppstå tvekan om vad som i detta fall skulle anses som offentlig myndighet. Vissa spörs-mål angående sättet för avgifternas erläggande tarva också särskild prövning. När fråga vore om kommunal eller annan icke tjänstebrevsberättigad myndig-het, komme denna att belastas med kostnaderna. Men även beträffande tjänste-brevsberättigad myndighet kunde det finnas lämpligt att — såsom enligt vad ovan meddelats skett i vissa fall — föreskriva, att tjänstebrevsrätten icke finge användas.

Det är icke möjligt att överblicka vilka ekonomiska konsekvenser bifall till

motionen i dess helhet skulle medföra för de mottagande myndigheterna. Såsom i den andra av de föreliggande motionerna, nr 337, också framhålles, skulle en frankeringsfrihet, som omfattade alla till myndigheter avgivna uppgifter, försvåra kontrollen över att missbruk ej förekomme.

I båda motionerna föreslås portofrihet för deklarationsuppgifter. I detta fall kunde således anges viss myndighet, till vilken försändelse skulle vara ställd, samt försändelsens innehåll. Man befinner sig här på fastare grund. Även i detta fall uppkommer emellertid frågan om vem som skulle erlägga avgifterna. Något undantag från den allmänna regeln, att de affärsdrivande verken, i detta fall postverket, skola ha ersättning för sina prestationer, kan givetvis icke ifrågakomma. Adressaten, i detta fall vederbörande taxeringsmyndighet, skulle därför ha att betala den postavgift, från vilken avsändaren befriats.

Ordförande i taxeringsnämnd åtnjuter för närvarande tjänstebrevsrätt. Med undantag av ordföranden och kronombudet äro nämndens ledamöter valda av kommunal myndighet. Såsom framgår av den i statsverkspropositionen till 1932 års riksdag lämnade, här ovan omnämnda redogörelsen för en utredning angående tjänstebrevsrättens användning, voro såväl statskontoret och generalpoststyrelsen som statens organisationsnämnd ense om att tjänstebrevsrätt borde medgivas — förutom ämbetsverk och myndigheter, som vore organ för statsförvaltningen — allenast sådana anstalter och institutioner, vilkas verksamhet avsåge allmänna ändamål av den betydelse, att desamma ansåges böra helt tillgodoses av statsmedel. Enligt den sålunda framförda åsikten böra kommunala organ icke åtnjuta tjänstebrevsrätt. I detta hänseende anförde statens organisationsnämnd i en skrivelse den 26 mars 1931, att även om kommunala organ hade att ombesörja uppgifter, vilkas tillgodoseende kunde vara ett rent allmänt intresse, måste dock ihäggkommas, att dessa uppgifter i den ordning, regeringsformens § 57 om kommunallagstiftning angäve, pålagts vederbörande kommuner vare sig dessa vore av det ena eller det andra slaget samt att skatteutjämning eller skattelättnad borde åvägbringas allenast genom ett av statsmakterna därom direkt fattat beslut och icke indirekt genom beviljande av olika förmåner.

Sedan dessa uttalanden gjordes, ha framställningar om tjänstebrevsrätt prövats efter sålunda angivna grunder. Med tillämpning av dessa skulle ordförande i taxeringsnämnd icke åtnjuta tjänstebrevsrätt. Vid sådant förhållande bör det enligt generalpoststyrelsens mening icke ifrågakomma att utvidga denna tjänstebrevsrätt till att omfatta även försändelser till taxeringsnämndens ordförande. Detta bleve i själva verket förhållandet därest postavgifterna för självdeklarationerna skulle belasta ordförandens tjänstebrevskonto. Då det väl näpeligens kunde åläggas ordföranden att av sitt arvode erlägga dessa avgifter, finge kommunen bära kostnaderna.

I de fall då frankeringsfrihet för närvarande åtnjutes, är i regel fråga om försändelser från personer eller företag, vilka såsom ombud eller på grund av särskilda förhållanden ha att insända uppgifter till viss myndighet. Avgivandet av deklarationsuppgifter är däremot en allmän medborgerlig plikt. Den utgift av ett eller ett par breviparton per år, som den uppgiftsskyldige får vidkännas för uppgiftens avsändande, när han icke är i tillfälle att avlämna den utan anlåtande av postverket, måste väl vara av ringa betydelse för den enskilde, åtminstone i förhållande till det arbete, som deklarationsblankettens ifyllande medför, och för vilket arbete i många fall måste anlitas hjälp, som kostar många gånger mer än postavgiften. En utgift, som är obetydlig för den enskilde, kan emellertid komma att uppgå till ganska avsevärda belopp, om den skall för samtliga uppgiftsskyldiga bestridas av kommunen.

För postverket skulle en sådan anordning icke bliva av någon direkt ekonomisk betydelse. De ofrankerade försändelserna kräva dock en omständligare postbehandling än de frankerade. Det är därför icke önskvärt, att antalet ofrankerade försändelser ökas på sätt i motionerna föreslås. Även om endast motionen angående portofrihet vid insändande till taxeringsmyndighet av självdeklaration, nr 337, skulle bifallas, synas icke önskvärda konsekvenser vara att befara. Man kommer då närmast att tänka på uppgiften till mantalsskrivningen. Det kan ifrågasättas om icke sistnämnda uppgift är för vederbörande av mindre personligt intresse än självdeklarationen.

På grund av vad nu anförts anser generalpoststyrelsen sig icke böra tillstyrka bifall till någon av de föreliggande motionerna. Stockholm den 22 februari 1938.

Kungl. Generalpoststyrelsen.

Anders Örne.

Gunnar Lager.

STATSKONTORET.

Båda motionerna.

Statskontoret, som beretts tillfälle att taga del av generalpoststyrelsens över sagda motioner den 22 februari 1938 avgivna yttrande, finner sig på grund av vad generalpoststyrelsen däri anført — i likhet med styrelsen — icke böra tillstyrka bifall till omhandlade motioner. Stockholm den 25 februari 1938.

K. Bergendal.

C. Fr. Nisser.

/ Börje Kull.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

Motionen nr 149.

Under senare år ha enskilda personer icke minst inom den jordbruksidkande befolkningen i synnerligen stor utsträckning anlitats för avgivande av statistiska och liknande uppgifter. Beträffande särskilt jordbruksstatistiken ha jordbrukarna årligen avlämnat uppgifter jämlikt kungl. reglementet den 16 maj 1930 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik. Här berörda uppgifter avlämnas — i den mån de avse de årliga representativa jordbruksräkningarna — av vissa jordbrukare efter frivilligt åtagande. I september förra året förelåg uppgiftsskyldighet för samtliga jordbrukare i hela riket till den allmänna jordbruksräkning, som då ägde rum i anslutning till 1938 års allmänna fastighetstaxering. Under de senaste åren ha allmänna svinräkningar hållits två gånger om året, nämligen vår och höst, inom mer eller mindre omfattande delar av riket. Dessutom ha innehavare av fargaltar månadsvis lämnat särskilda uppgifter angående fargaltar och betäckta suggor. Under hösten 1937 hölls en allmän pälsdjursräkning inom hela riket. Under ett flertal år har även i januari månad verkställts inventering av landets förråd av vete och råg. I samband härmed ha under olika år insamlats andra uppgifter, såsom om foderförsörjningen, om traktorer, som användas inom jordbruket, och nu senast om

förbrukningen inom landet av konstgödsel. I och för verkställande av en provundersökning angående möjligheterna att åstadkomma en fortlöpande skogsavverkningsstatistik skola innevarande år i anslutning till 1938 års virkestaxering avlämnas särskilda s. k. avverkningsdeklarationer rörande avverkat virke (utom till husbehov).

Vid alla dessa räkningar och inventeringar ha uppgiftslämnarna, där uppgifterna icke inlämnats direkt till vederbörande myndigheter, haft att på egen bekostnad med posten insända dem dit. Antalet uppgiftsskyldiga uppgår vid flertalet av här nämnda undersökningar, som falla inom statistiska centralbyråns verksamhetsområde, till över 200,000 personer. En utsträckning av portofriheten till så många enskilda personer synes centralbyrån stöta på stora praktiska svårigheter.

Flera av de undersökningar, som ovan nämnts, ha till en början ansetts vara av mera tillfällig natur, men därefter till följd av statsmakternas beslut år efter år återkommit. Under förutsättning att dessa undersökningar komma att upprepas i framtiden i samma utsträckning som hittills eller kanske i ännu större utsträckning, torde det säkerligen förr eller senare bliva nödvändigt, att frågan om organisationen vid insamlingen av dylika uppgifter över huvudtaget upptages till prövning.

I framställningen här ovan har centralbyrån huvudsakligen uppehållit sig vid sådana försändelser, som avsett jordbruksstatistiska eller liknande uppgifter, ehuru i motionen även andra deklarations- eller uppgiftsförsändelser åsyftas. Utsikterna för uppgiftslämnarna att få portofrihet synas emellertid, åtminstone med hänsyn till försändelser av jordbruksstatistiskt innehåll, för närvarande vara ganska små, vilket torde framgå av vad här nedan anföres.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 september 1936 hemställde Värmlands läns hushållningssällskap, att hushållningssällskapen, deras förvaltningsutskott och tjänstemän måtte medgivas rättighet att vid infordran av för sällskapens verksamhet erforderliga uppgifter bifoga svarskuvert med tjänstebrevsrätt. Härvid avsågos bl. a. sådana uppgifter, som böra avlämnas jämlikt Kungl. Maj:ts reglemente den 16 maj 1930 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik. I avgivet utlåtande den 1 december 1936 avstyrkte generalpoststyrelsen bifall till framställningen i fråga. Styrelsen tillade: "Skulle det emellertid finnas innebära någon fördel för hushållningssällskapen, att försändelser, innehållande uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik, finge avlämnas ofrankerade, vill generalpoststyrelsen icke göra någon invändning däremot, under förutsättning att de postavgifter, som skulle erlagts av avsändaren, erläggas av adressaten". Kungl. Maj:t beslöt den 28 maj 1937, att framställningen icke skulle föranleda någon åtgärd.

Stockholm den 23 februari 1938.

Ernst Höjer.

Otto Grönlund.

LÄNSSTYRELSEN I KRONOBERGS LÄN.

Motionen nr 337.

Vad motionärerna anfört därom, att självdeklarationer särskilt i taxeringsdistrikt på landsbygden i stor utsträckning insändas av deklaranterna till vederbörande taxeringsnämndsordförande eller annan behörig myndighet med

allmänna posten, kan länsstyrelsen bekräfta. Även om taxeringsnämndsordförande, som icke är bosatt inom taxeringsdistriktet, säkerligen i många fall söker ordna mottagandet av de skattskyldiges deklarationer och andra uppgifter på ett för de skattskyldiga bekvämt och tillfredsställande sätt utan postförsändelse, förekommer dock av olika anledningar insändande av deklarationer postledes alltmera.

Det är otvivelaktigt av betydelse icke minst för det allmänna, att de skattskyldiga kunna på genaste sätt och med så ringa uppoftningar som möjligt fullgöra sin deklarationsplikt och avlämna sin självdeklaration respektive annan uppgift till ledning för sin taxering. Deklarationsblanketter m. m. tillhandahållas ju bl. a. med hänsyn härtill avgiftsfritt. Det synes också vara motiverat ur statsnyttans synpunkt och psykologiskt riktigt att i möjligaste mån föbygga den uppoftning och olust, som ett porto — ofta dubbelt — vid insändande postledes av självdeklarationer m. m. kan medföra för de skattskyldiga.

Länsstyrelsen anser sålunda vägande skäl föreligga för införande av portofrihet i viss omfattning för postförsändelser, innehållande självdeklarationer eller vissa andra handlingar angående taxering.

Vid övervägande av frågan, huru sådan portofrihet bör begränsas, framträder till en början vad i den föreliggande motionen anförts därom, att det som gäller självdeklarationer även borde vara tillämpligt för andra till taxeringen hörande uppgifter, exempelvis arbetsgivares uppgifter om anställdas inkomst och deklarationer för fastighetstaxering. I fråga om deklarationer för fastighetstaxering delar länsstyrelsen motionärernas mening och vill här tillägga, att virkesdeklarationer för taxering till skogsaccis jämväl synes böra likställas i förevarande avseende med självdeklarationer.

Däremot torde knappast förhållandet kunna anses vara alldeles enahanda beträffande arbetsgivares avlöningsuppgifter och andra dylika uppgifter, som icke avse egen taxering. Dessa synas vara mera jämförliga med uppgifter i olika avseenden, som enligt författningsföreskrifter och behöriga ämbetsmyndigheters beslut utanför området för skattetaxering tid efter annan i förekommande olika avseenden skola avlämnas.

Även om skillnaden principiellt måhända icke är så stor eller lätt påvisbar emellan å ena sidan förenämnda självdeklarationer m. m. och å andra sidan avlöningsuppgifter m. m., synes i varje fall gränsen i fråga om den föreslagna portofriheten bliva redigare och lättare att upprätthålla och kontrollera, om densamma drages på ovan antytt sätt.

Den av motionären ifrågasatta portofriheten borde sålunda enligt länsstyrelsens mening i princip inskränkas till att gälla allenast postförsändelser, innehållande av deklaranter avgivna självdeklarationer eller uppgifter till ledning för egen taxering, vare sig deklaration eller uppgift skall avlämnas utan anmaning från taxeringsmyndighets sida eller det är fråga om att efterkomma en sådan anmaning. Ett särskilt intresse förtjänar i sistberörda avseende de allt oftare förekommande fall, då skattskyldig av landskamrerare anmanas att för granskning av bokföringssakkunnig tillhandahålla respektive i flertalet fall insända sin bokföring. Det vore både rimligt och praktiskt, om portofrihet kunde omfatta även sådan försändelse från skattskyldig till landskamreraren. För att försändelse skulle få befordras portofritt borde vidare förutsättas, att den är adresserad till taxeringsnämndsordförande eller annan myndighet, till vilken självdeklaration författningsenligt kan avlämnas, samt försedd med avsändarens namn och adress ävensom förklaring om innehållet, t. ex. följande: "innehåller självdeklaration", eller: "innehåller deklarationsuppgift". Motio-

närerna hava jämställt deklarationsplikten med mönstringsskyldigheten, vid vars årliga fullgörande de värnpliktiga åtnjuta portofrihet. Berörda jämförelse synes fullt giltig, då fråga är om självdeklaration och annan uppgift till ledning för egen taxering, men knappast väsentligen riktig i avseende på andra i motionen omhandlade uppgifter.

På grund av det anförda får länsstyrelsen för sin del förorda åtgärder till genomförande av i den föreliggande motionen ifrågasatt portofrihet, med den begränsning, som ovan antytts.

Växjö, i landskontoret, den 24 februari 1938.

A. Beskow.

Per Malmer.

Motionen nr 149.

Länsstyrelsen har förut denna dag avgivit infordrat yttrande över en annan inom Riksdagens andra kammare väckt motion, nämligen nr 337, angående portofrihet vid insändande till taxeringsmyndigheter av självdeklaration, och får, då däri omhandlade ämne delvis sammanhänger med här föreliggande motions innehåll, till en början hänvisa till vad länsstyrelsen i sitt nämnda yttrande anfört. Däri har länsstyrelsen ansett sig kunna endast med något snävar begränsning än där ifrågavarande motionärer åsyftat förorda portofrihet för vissa postförsändelser.

Att utan någon närmare utredning taga mera bestämd eller slutlig ståndpunkt till en så omfattande portofrihet som den i här föreliggande motion föreslagna synes länsstyrelsen vara mycket vanskligt. Även om det kan synas för en del fall rimligt och skäligt, att uppgiftslämnare vid fullgörande av sådan uppgiftsskyldighet, som i motionen avses, icke betungas med utgift för porto vid insändande av uppgift postledes, torde det icke vara möjligt eller välbetänkt att utan vidare i avseende å portofrihet likställa 'alla slags deklarations- och uppgiftsförsändelser föranledda av beslut av offentlig myndighet'.

Länsstyrelsen, som icke kunnat verkställa någon utredning av betydelse för bedömande av hithörande, i olika avseenden till synes ganska vittutseende ämne — utöver vad länsstyrelsen anfört i sitt tidigare åberopade yttrande — är sålunda icke för det närvarande beredd att förorda mera omfattande portofrihet i förevarande avseende än däri angivits.

Måhända skulle man med avseende på särskilda fall av mera betungande uppgiftsskyldighet, som enligt utfärdade författningsföreskrifter eller särskilda beslut till mera allmän efterrättelse förekomma, kunna tänka sig såsom lämpligt och skäligt, att portofrihet från fall till fall efter förhållandenas natur toges i övervägande och i vissa fall medgäves.

Växjö, i landskontoret, den 24 februari 1938.

A. Beskow.

Per Malmer.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTMANLANDS LÄN.

Motionen nr 337.

Att portofrihet på sätt, motionärerna föreslagit, tillerkännes deklarations-skyldiga synes stå i överensstämmelse med gällande föreskrift om rätt för

skattskyldig, som vill anföra besvär över beskattningsnämnds beslut, att kostnadsfritt erhålla för dylikt besluts överklagande erforderligt utdrag av taxeringslängd samt av nämndens protokoll.

Länsstyrelsen anser sig härvid böra uttala sin anslutning till motionen i vad den avser insändande av självdeklaration och deklaration för allmän fastighetstaxering.

Att utsträcka portofriheten att gälla jämväl vid insändande av löneuppgifter, vilket motionärerna synas jämväl åsyfta, synes länsstyrelsen däremot knappast tillräddigt.

De betydande inskränkningar, som för ej länge sedan vidtagits i fråga om tjänstebrevsrätt för myndigheter, peka nämligen enligt länsstyrelsens förmenande på, att stor försiktighet bör iakttagas vid medgivande av fribrevsrätt för allmänheten.

Det torde vara postverkets sak att föreslå de villkor, som böra uppställas för åtnjutande av portofrihet, alltså om exempelvis det kravet skall uppställas, att försändelse skall vara försedd med påskrift sådan som: "innehåller deklaration".

På vad sätt postverket skall kunna tillförsäkras rättvis ersättning för den ifrågasatta portofriheten, är en angelägenhet, som icke direkt berör de intressen, länsstyrelsen har att företräda.

Länsstyrelsen vill dock uttala, att någon skyldighet icke synes böra åläggas taxeringsmyndigheterna och andra mottagare av deklarationer att verkställa för statistiken avsedda anteckningar över de mottagna ofrånkerade försändelserna.

Västerås slott i landskontoret den 26 februari 1938.

På länsstyrelsens vägnar:

Axel Rudberg.

E. Holmqvist.

Motionen nr 149.

Länsstyrelsen finner sig i saken kunna hänvisa till sitt samtidigt härmed avgivna yttrande över den av herr Magnusson i Tumhult med flera väckta motion, nr 337, i liknande sak och vill därutöver endast tillägga, att ett införande på sätt motionären påyrkar av fribrevsrätt för allmänheten i mycket betydande utsträckning i allt fall icke synes vara tillräddig utan att förutgången grundlig utredning giver vid handen, att övervägande skäl tala för en sådan åtgärd.

Emellertid vill länsstyrelsen i anslutning till sitt uttalande över motionen nr 337 förorda, att fribrevsrätt må medgivas jämväl vid insändande av självdeklaration i fall, där deklaranten begagnat sig av honom tillkommande rätt till anstånd med handlingens ingivande, ävensom vid insändande av deklaration till särskild fastighetstaxering.

Västerås slott i landskontoret den 26 februari 1938.

På länsstyrelsens vägnar:

Axel Rudberg.

E. Holmqvist.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN.

Motionen nr 337.

Med anledning av motionen har länsstyrelsen berett ett antal taxeringsnämndsordförande i länet tillfälle att yttra sig i ämnet. Av de tio, som därvid uttalat

sig, hava åtta tillstyrkt bifall till motionen under det att två, utan att direkt motsätta sig det i motionen framställda önskemålet, dock ställt sig tveksamma rörande behovet av den ifrågasatta reformen.

Genom den verkställda utredningen har bekräftats, att deklarationer och andra uppgifter till ledning för taxeringen i stor utsträckning insändas till taxeringsmyndigheterna med allmänna posten, särskilt å landsbygden. Avstånden äro där, åtminstone vad Norrland beträffar, i regel så stora, att det icke utan betydande besvär och kostnad låter sig göra att personligen till taxeringsnämndens ordförande avlämna deklarationsuppgifterna. Ofta lämnas dessa genom bud. Deklarationerna pläga då hopsamlas inom de särskilda byarna och avlämnas gruppvis i gemensamma konvolut. Detta system torde sammanhånga därmed, att inom de särskilda byarna en eller ett par personer mera allmänt anlitas av deklaranterna för biträde med deklarationernas uppsättande. Dessa personer omhändertaga sedermera deklarationerna och befordra dem på nyss angivet sätt till taxeringsmyndigheten inom socknen. Sålunda har upplysts att inom ett distrikt å landsbygden omkring tio procent av deklarationerna sänts genom postverket, under det att cirka nittio procent mottagits på annat sätt, genom personligt avlämnande eller genom bud. Det må dock framhållas, att inom ifrågavarande distrikt kommunikationerna äro goda och avstånden icke alltför stora. Från flera landsbygdsdistrikt har emellertid framhållits, att det ojämförligt största antalet deklarationer och taxeringsuppgifter översändas med allmänna posten. En ordförande har uppgivit, att inom hans taxeringsdistrikt i en stor lappmarkssocken icke ens fem procent av deklarationerna avlämnades av de skattskyldiga personligen.

För städer och även större samhällen t. ex. köpingar, som bilda egna taxeringsdistrikt, ställer det sig något annorlunda. Där torde väl de flesta medborgare hava möjlighet att själva avlämna sina uppgifter och sålunda undgå portokostnad. I många städer brukar också genom stadens försorg eller med dess medverkan ordnas särskilda uppsamlingsställen för deklarationer och taxeringsuppgifter eller inrättas s. k. deklarationsbyråer, där vederbörande icke blott få avlämna sina uppgifter utan även kostnadsfritt kunna erhålla nödiga anvisningar för deklarationernas upprättande. Städernas invånare äro därför i detta hänseende merendels gynnsammare ställda än landsbygdens folk. Stadsborna torde dock icke med avseende å den ifrågasatta portofriheten böra behandlas annorlunda än dem, som äro bosatta å landsbygden. Många deklarations- eller uppgiftspliktiga i städerna skulle säkerligen — i händelse portofrihet genomfördes — finna det både enklare och lämpligare att insända sina uppgifter med posten än att personligen avlämna dem till taxeringsmyndigheten.

Frågan om portofrihet bör dock kanske icke i första hand bedömas såsom en kostnadsfråga. En taxeringsnämndsordförande skriver: "Den föreslagna portofriheten är för individen av ringa ekonomisk betydelse, men den har en psykologisk betydelse av avsevärt större räckvidd än man vid ett flyktigt betraktande av denna fråga är böjd att tro. Om motionen bifalles, vilket är att hoppas, kommer portofriheten att hälsas med tillfredsställelse; dock icke såsom en ekonomisk förmån utan som en rättighet, som självfallet bort följa på skyldigheten att avgiva självdeklaration och övriga handlingar, som därtill hörer". Länsstyrelsen, som finner dessa synpunkter värda allt beaktande, anser, att åtskilligt otvivelaktigt talar för att portofrihet tillerkännes skattskyldig vid insändande av självdeklaration.

Sådan deklaration skall regelmässigt avlämnas senast den 15 februari men detta iakttages icke alltid. Ett stadgande om portofrihet borde kunna utnyttjas

i syfte att förmå vederbörande deklaranter att avlämna sina deklarationer inom föreskriven tid. Rätten till portofrihet synes därför vid den årliga taxeringen böra begränsas till de deklarationer, som avlämnas för postbefordran senast den 15 februari. Att utsträcka denna rätt till sådana fall, där anstånd med deklarations avlämnande begagnas, eller att låta portofriheten gälla även självdeklarationer, som på andra tider av året avgivas efter anmaning av taxeringsnämndsordförande eller landskamrerare, anser länsstyrelsen icke erforderligt. Kontrollen skulle då också bli svårare att utöva.

För att göra det klart för vederbörande, om och när portofrihet föreligger, böra deklarationsblanketter, som kunna ifrågakomma, förses med särskild anvisning om att försändelse, innehållande deklaration, är portofri vid postbefordran till och med den 15 februari taxeringsåret, dock endast som vanligt brev. Därjämte bör till förhindrande av missbruk, å försändelsen angivas innehållet, t. ex. "Innehåller deklaration". Att portofriheten med här föreslagen begränsning skulle komma att missbrukas, torde näppeligen vara att befara, då ju avsändaren alltid löper risken, att mottagaren anmäler förekommande missbruk.

Vad här sagts om självdeklaration synes även böra gälla i fråga om virkesdeklaration och särskild fastighetsdeklaration ävensom beträffande de vart femte år återkommande deklarationerna för allmän fastighetstaxering. Med avseende å sistnämnda deklarationer bör likväl tiden för åtnjutande av portofrihet bestämmas med hänsyn till att dessa deklarationer skola avlämnas senast den 15 september året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum.

De särskilda förhållanden, under vilka lapparna bedriva renskötsel, hava föranlett, att lapparna befriats från skyldighet att avgiva deklaration rörande inkomst av renskötsel och i dylik rörelse nedlagd förmögenhet. I stället hava de erhållit möjlighet att i sådant avseende lämna frivilliga uppgifter enligt vad som stadgas i 41 § taxeringsförordningen. Även vid insändande av dylika uppgifter bör portofrihet åtnjutas under samma villkor, som ovan föreslagits rörande självdeklaration. I fråga om särskild uppgift angående renskötsel stadgas visserligen, att sådan uppgift bör avlämnas senast den 31 januari. Men då uppgiften även må lämnas i självdeklaration, vilken avlämnas i vanlig ordning, torde portofriheten för den särskilda uppgiften angående renskötsel lämpligen böra gälla under samma tid som för deklaration eller till och med den 15 februari taxeringsåret.

Umeå i landskontoret den 1 mars 1938.

G. Rosén.

David Widén.

Motionen nr 149.

I ett samtidigt härmed avgivet yttrande med anledning av herr Magnussons i Tumhult med flera motion nr 337 har länsstyrelsen tillstyrkt portofrihet i viss utsträckning vid insändande av deklarationer och andra uppgifter till ledning vid egen taxering. En portofrihet i den utsträckning, som påyrkats i motion nr 149, synes föra för långt och skulle lätt kunna leda till missbruk. Den stora allmänheten skulle näppeligen hava klart för sig, när portofrihet finge åtnjutas eller icke, och på grund därav avsända alla möjliga handlingar utan att låta portobelägga försändelserna. Kontrollen skulle också bli svår att utöva; och en sådan allmän portofrihet, som motionären tänkt sig, skulle lätt kunna föra till konsekvenser, vilka nu icke kunna överskådas.

Länsstyrelsen anser sig därför icke kunna förorda, att portofrihet för deklara-
tions- och andra här ifrågavarande försändelser införes i vidare mån än som
framgår av länsstyrelsens förut åberopade yttrande över motion nr 337.

Umeå i landskontoret den 1 mars 1938.

G. Rosén.

David Widén.
